

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2011/45

Karar Sayısı : 2013/24

Karar Günü : 31.1.2013

R.G. Tarih-Sayı : 13.1.2015-29235

İPTAL DAVASINI AÇAN : Anamuhalefet Partisi (Cumhuriyet Halk Partisi) Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu adına Grup Başkanvekilleri M. Akif HAMZAÇEBİ ve Muharrem İNCE

İPTAL DAVASININ KONUSU : 17.2.2011 günlü, 6114 sayılı Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un;

1- 3. maddesinin;

a- (3) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin, "*Yükseköğretim kurumları ve Yükseköğretim Kurulu*" yönlerinden,

b- (4) numaralı fıkrasının son cümlesinin,

2- 4. maddesinin;

a- (2) numaralı fıkrasında yer alan "*müşterek kararname.*" ibaresinin,

b- (11) numaralı fıkrasının (f) bendinde yer alan "*Bakanlar Kuruluna.*" ibaresinin,

3- 5. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan "*Bakanlar Kurulu.*" ibaresinin,

4- 6. maddesinin;

a- (2) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin,

b- (4) numaralı fıkrasının birinci ve son cümlelerinin,

c- (14) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "*hizmet bedeli.*" ibaresinin,

d- (16) numaralı fıkrasının (a) bendinin,

5- 9. maddesinin (1) numaralı fıkrasının son cümlesinde yer alan "*Bakanlar Kurulunun.*" ibaresinin,

6- 14. maddesiyle değiştirilen, 25.4.2001 günlü, 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanunu'nun;

a- 10. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "*lise ve dengi okulları bitirenler.*" ibaresinin,

b- 15. maddesinin birinci fıkrasında yer alan ".lise ve dengi okulları bitirenler." ibaresinin,

7- Geçici 1. maddesinin (2) numaralı fıkrasının ikinci cümlesinin,

Anayasa'nın 2., 7., 10., 128., 130. ve 131. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi istemidir.

II- YASA METİNLERİ

A- İptali İstenilen Yasa Kuralları

Kanun'un iptali istenilen kuralların yer aldığı;

1- 3. maddesinin (3) ve (4) numaralı fıkraları şöyledir:

"(3) Başkanlık, bu Kanunla ve diğer mevzuatla verilen görev ve yetkilerini kendi sorumluluğu altında, bağımsız olarak yerine getirir ve kullanır. Başkanlığın yürüttüğü iş ve işlemlerin yerine getirilmesinde, Başkanlık çalışanları ve görevlendirilen diğer uygulayıcı birimlere sınav sorularının oluşturulması, ölçme, değerlendirme ve yerleştirme yöntem ve süreçlerinin seçimi ve uygulanmasında hiçbir organ, makam, merci veya kişi tarafından talimat verilemez.

(4) Başkanlık, sınav, ölçme, değerlendirme ve yerleştirme hizmetlerini yerine getirirken ihtiyaç duyduğu aşamalarda, soru hazırlama, donanım ve yazılım olarak bilgisayar ve iletişim altyapısı, baskı, paketlenme, taşıma, dağıtım, güvenlik ve işgücü hizmetleri satın alabilir. Sınav hizmetleriyle sınırlı kalmak üzere bu mal ve hizmetlerin temininde, Başkanlık ile Başkanlığın kuracağı veya iştirak edeceği şirketler tarafından gerçek kişiler, kamu tüzel kişileri veya özel hukuk tüzel kişilerinden alınan mal ve hizmetlerle ilgili olarak 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümleri uygulanmaz. Söz konusu mal ve hizmetlerin teminine ilişkin usul ve esaslar, Kamu İhale Kurumunun görüşü alınarak Yükseköğretim Kurulu tarafından hazırlanacak yönetmelikle belirlenir."

2- 4. maddesinin (2) ve (11) numaralı fıkraları şöyledir:

"(2) Başkan, Devlet üniversitelerinde görev yapan profesör unvanına sahip öğretim üyelerinden, Yükseköğretim Kurulunun önereceği üç aday arasından **müşterek kararname ile dört yıllığına atanır. Süresi dolan Başkan, bir defaya mahsus olmak üzere yeniden atanabilir. Başkan ve Devlet üniversitelerinde görevli öğretim üyeleri arasından atanan Başkan yardımcılarının yaş haddi, öğretim üyelerinde olduğu gibidir. Görev süresi biten Başkan, yeni Başkan atanıncaya kadar görevine devam eder.**

(11) Yönetim Kurulunun görevleri şunlardır:

a) Sınav sorularının hazırlanması veya sınavların yapılması için gerekli görevlileri belirlemek ve komisyonları oluşturmak.

b) Sınavların yürütülmesinde gerekli kılavuz, açıklama ve belgeleri onaylamak.

c) Yükseköğretim Kurulunun öngördüğü sınavları aksatmayacak biçimde diğer kurumlardan gelen talepleri karşılamak üzere, Başkanlığın yıllık iş programını oluşturmak.

ç) Sınav, ölçme, değerlendirme ve yerleştirme faaliyetlerine yönelik olarak adaylardan veya kurumlardan alınacak hizmet bedellerini ve bedel alınmayacak hizmetleri, kişi, kurum ve kuruluş itibarıyla tespit etmek.

d) Gerekli hâllerde sınavların kısmen veya tamamen iptaline, ertelenmesine, adayların eşdeğer sınavlara alınmasına veya aday işlemlerinin geçersiz sayılmasına ve sorumlular hakkında gerekli işlemlerin başlatılmasına karar vermek.

e) Sınav koordinatörlükleri ile buralarda görevlendirilenlerin görevlerini belirlemek.

f) **Bakanlar Kuruluna** sunulmak üzere, doğrudan merkeze bağlı olarak kurulacak temsilciliklerin yeri ve sayısı hakkında kararlar almak.

g) Başkanlığın görev alanına giren diğer konular arasından Başkan tarafından gündeme alınanları görüşüp karara bağlamak."

3- 5. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"(1) Başkanlık, merkez teşkilatı ile doğrudan Başkanlığa bağlı temsilciliklerden oluşur. Temsilciliklerin açılacağı yer ve sayıları Yönetim Kurulunun teklifi üzerine **Bakanlar Kurulu** kararıyla belirlenir."

4- 6. maddesinin (2), (4), (14) ve (16) numaralı fıkraları şöyledir:

"(2) **Başkana, Yükseköğretim Kurulu Başkan Vekiline ödenen aylık ve sosyal yardımları; Başkan yardımcılara, Yükseköğretim Yürütme Kurulu üyelerine ödenen aylık ve sosyal yardımları geçmemek üzere, Bakanlar Kurulu tarafından tespit edilecek tutarda ödeme yapılır.** Başkan ve Başkan yardımcıları tam zamanlı görev yapar ve görevleri süresince, lisansüstü eğitim faaliyetleri hariç, başka hiçbir kurum veya kuruluşta ücretli iş göremez.

(4) **Başkanlıkta, Daire Başkanı, I. Hukuk Müşaviri, Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri, Hukuk Müşaviri, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Uzmanı ve Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Uzman Yardımcısı ile doğrudan Başkanlığa bağlı temsilcilikleri yönetmekle görevlendirilen Şube Müdürü kadrolarına atananlar, kadroları karşılık gösterilmek suretiyle, 657 sayılı Kanun ve diğer kanunların sözleşmeli personel çalıştırılması hakkındaki hükümlerine bağlı olmaksızın sözleşmeli olarak çalıştırılabilir.** Bu suretle çalıştırılacak personele, bu Kanuna ekli (1) sayılı cetvelde unvanları itibarıyla yer alan taban ve tavan ücretleri arasında kalmak üzere, Bakanlar Kurulu kararıyla belirlenecek tutarda aylık brüt sözleşme ücreti ödenir. Söz konusu personele, çalıştıkları günlerle orantılı olarak, hastalık ve yıllık izinler dâhil, ocak, nisan, temmuz, ekim aylarında birer aylık sözleşme ücreti tutarında ikramiye ödenir. Bunlardan üstün gayret ve çalışmaları sonucu emsallerine göre başarılı çalışmalar yaptıkları tespit edilenlere, Başkanın onayı ile haziran ve aralık aylarında birer aylık sözleşme ücreti tutarına kadar teşvik ikramiyesi ödenebilir. **Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ile söz konusu personele yapılacak diğer ödemeler Bakanlar Kurulunca tespit edilir.**

(14) Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı tarafından yapılan merkezi sistem sınavlarında Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okul ve kurum müdürlükleri ile koordinatörlüklerce, her bir başvuru kaydı için adaylardan alınacak başvuru, tercih, şifre verme gibi **hizmet bedeli**, okulların ve koordinatörlüklerin sınav hizmetlerine yönelik ihtiyaçlarında kullanılmak üzere koordinatörlük ile okul ve kurum müdürlüklerinin bağlı olduğu il veya ilçe millî eğitim müdürlükleri nezdinde açılan hesaba aktarılır. Başvuru, tercih, şifre verme gibi hizmet bedellerinin tahsiline ve söz konusu tutarların harcanmasına ilişkin usul ve esaslar Millî Eğitim Bakanlığı ve Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı arasında imzalanacak protokolle, koordinatörlüklere ilişkin usul ve esaslar Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığınca Maliye Bakanlığının görüşü alınarak belirlenir. Bu harcamalar Sayıştay tarafından denetlenir.

(16) ÖSYM'nin gelirleri şunlardır:

a) Yurt içi ve yurt dışı sınav, ölçme, değerlendirme ve yerleştirme hizmetleri karşılığında alınacak ücretler.

b) Yayın ve telif haklarından alınan ücretler.

c) Genel bütçeden yapılacak yardımlar.

ç) Başkanlığa yapılacak her türlü bağış, yardım ve vasiyetler.

d) Başkanlık gelirlerinin değerlendirilmesinden elde edilecek gelirler.

e) Diğer gelirler."

5- 9. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"(1) Sınav soruları ile bunları hazırlamakla görevlendirilmiş olan kişilerin kimlikleri gizli tutulur. Başkanlık, gizliliğin sağlanması için gerekli bütün tedbirleri alır ve ilgili tüm kurumlarla işbirliği yapar. Soru havuzundaki sorular hiçbir koşul altında kısmen ya da tamamen üçüncü şahıslara verilmez. Adli ve idari soruşturma ve kovuşturmalarda soru havuzuna erişim için **Bakanlar Kurulunun** izni gereklidir."

6- 14. maddesi şöyledir:

"**MADDE 14-** 25/4/2001 tarihli ve 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanununun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasında ve 15 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "genel lise, erkek teknik öğretim, kız teknik öğretim ve ticaret ve turizm öğretimine bağlı okul mezunları" ibaresi "**lise ve dengi okulları bitirenler**" şeklinde değiştirilmiştir."

7- Geçici 1. maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

"(2) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Yükseköğretim Kurulu Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi kadrolarında bulunan; Genel Sekreter, I. Hukuk Müşaviri, Hukuk

Müşaviri, Araştırma Geliştirme Değerlendirme Müdürü, Bilgi İşlem Müdürü, Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürü, Planlama ve Mali İşler Müdürü, Sınav Hizmetleri Müdürü, İdari İşler Müdürü, Müdür ve Müdür Yardımcılarının görevleri sona ermiş ve kadroları iptal edilmiştir. Bunlar herhangi bir işlem veya tebligata gerek kalmaksızın Yükseköğretim Kuruluna ekli (2) sayılı liste ile ihdas edilen Araştırmacı kadrolarına atanmış sayılır. Bu şekilde atanmış sayılanların atandıkları kadroların aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatlar ile diğer mali haklar toplamının net tutarının, eski kadrolarına bağlı olarak en son ayda almakta oldukları aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatlar ile diğer mali haklar toplamının net tutarından az olması hâlinde aradaki fark, farklılık giderilinceye kadar, atandıkları kadroda kaldıkları sürece, herhangi bir kesintiye tâbi tutulmaksızın tazminat olarak ödenir. İsteğe bağlı unvan değişikliği yapanlar ile başka kurum ve kuruluşlara geçenlere fark tazminatı ödenmesine son verilir."

B- Dayanılan ve İlgili Görülen Anayasa Kuralları

Dava dilekçesinde, Anayasa'nın 2., 7., 10., 128., 130. ve 131. maddelerine dayanılmış, Anayasa'nın 36. ve 138. maddeleri ise ilgili görülmüştür.

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca Haşim KILIÇ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Serruh KALELİ, Fulya KANTARCIOĞLU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN, Fettah OTO, Serdar ÖZGÜLDÜR, Zehra Ayla PERKTAŞ, Recep KÖMÜRCÜ, Alparslan ALTAN, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI ve Erdal TERCAN'ın katılımlarıyla 18.5.2011 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, yürürlüğü durdurma isteminin ise esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

IV- ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçesi ve ekleri, Raportör Hikmet TÜLEN tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, dava konusu yasa kuralları, dayanılan ve ilgili görülen Anayasa kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- Kanun'un 3. Maddesinin (3) Numaralı Fıkrasının Birinci Cümlesinin, "Yükseköğretim kurumları ve Yükseköğretim Kurulu" Yönlerinden İncelenmesi

Dava dilekçesinde, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığının (ÖSYM) görevlerini, yükseköğretim kurumları ve diğer kamu kurum ve kuruluşları olmak üzere ikiye ayırmak gerektiği, Anayasa'nın 130. ve 131. maddeleri uyarınca, yükseköğretim kurumlarıyla ilgili planlama, düzenleme, yönetme ve denetleme görevinin Yükseköğretim Kuruluna (YÖK) verildiği, yükseköğretime giriş dâhil kurumların tüm sınavlarının, seçme ve yerleştirme işlemlerinin YÖK'ün görev ve yetkilerinden ayrılamayacağı, ÖSYM'nin görev ve yetkilerini kendi sorumluluğu altında ve YÖK'ten bağımsız olarak yerine getirip kullanmasının, YÖK'e ait görev ve yetkilerin ayrı bir karar organına devri niteliği taşıdığı belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 130. ve 131. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Kanun'un 3. maddesinin (3) numaralı fıkrasının dava konusu birinci cümlesinde, ÖSYM'nin, bu Kanunla ve diğer mevzuatla verilen görev ve yetkilerini kendi sorumluluğu

altında, bağımsız olarak yerine getireceği ve kullanacağı öngörülmüştür. Fıkranın ikinci cümlesinde ise ÖSYM'nin yürüttüğü iş ve işlemlerin yerine getirilmesinde, ÖSYM çalışanları ve görevlendirilen diğer uygulayıcı birimlere sınav sorularının oluşturulması, ölçme, değerlendirme ve yerleştirme yöntem ve süreçlerinin seçimi ve uygulanmasında hiçbir organ, makam, merci veya kişi tarafından talimat verilemeyeceği belirtilmek suretiyle, ÖSYM'nin bağımsızlığından ne anlaşılması gerektiği açıklanmıştır.

Anayasa'nın "*Yükseköğretim kurumları*" başlıklı 130. maddesinde, Devlet ve vakıf üniversitelerinin kuruluş ve işleyişlerine ilişkin esaslar düzenlenmiş, anılan maddenin dokuzuncu fıkrasında ise yükseköğretime girişin kanunla düzenleneceği belirtilmiştir.

Anayasa'nın "*Yükseköğretim üst kuruluşları*" başlıklı 131. maddesinin birinci fıkrasında, yükseköğretim kurumlarının öğretimini planlamak, düzenlemek, yönetmek, denetlemek, yükseköğretim kurumlarındaki eğitim-öğretim ve bilimsel araştırma faaliyetlerini yönlendirmek, bu kurumların kanunda belirtilen amaç ve ilkeler doğrultusunda kurulmasını, geliştirilmesini ve üniversitelere tahsis edilen kaynakların etkili bir biçimde kullanılmasını sağlamak ve öğretim elemanlarının yetiştirilmesi için planlama yapmak maksadı ile YÖK'ün kurulacağı ifade edilmiştir. Fıkra da YÖK'ün kuruluş amaçları belirlenirken aynı zamanda görevleri de sayılmıştır. Buna göre, yükseköğretim kurumlarının öğretimini planlamak, bu kurumlardaki eğitim-öğretim ve bilimsel araştırma faaliyetlerini yönlendirmek YÖK'ün görevleri arasında sayılmıştır. Bu görevlerin, ülkenin ihtiyaçları da dikkate alınarak yükseköğretime geçirilecek öğrencilerin sayısı, bu öğrencilerin hangi alanlardan ve ne oranda seçileceği, kontenjanların ne şekilde dağıtılacağına belirlenmesi gibi hususları da kapsayacağı açıktır.

Anayasa'nın 130. maddesinin dokuzuncu fıkrasında, yükseköğretime girişin kanunla düzenleneceği belirtilmiş ancak, yükseköğretime giriş işlemlerinin ne şekilde ve hangi birim tarafından yapılacağına ilişkin açık bir hükme yer verilmemiş, bu husus kanun koyucunun takdirine bırakılmıştır.

Kanun koyucu, yükseköğretime giriş sınav ve yerleştirme işlemlerinin, Kanunla kurulan ÖSYM tarafından yerine getirilmesini öngörmüştür. ÖSYM, hizmet bakımından yerinden yönetim kuruluşu olup statüsü Anayasa'da değil, Kanun'da düzenlenmiştir. Kanun'da, ÖSYM'nin idari ve mali özerkliğe sahip, özel bütçeli ve YÖK ile ilgili bir kuruluş olduğu ifade edilmektedir. Yükseköğretime girişte uygulanacak sınav ve yerleştirme işlemlerinin merkezi idare teşkilatı dışında oluşturulmuş idari ve mali özerkliği haiz bir kurum olan ÖSYM'ye bırakılması kanun koyucunun takdirinde olduğu gibi ÖSYM'nin teşkilatının düzenlenmesi bağlamında kanun koyucuyu sınırlandıran anayasal bir kural da bulunmamaktadır.

Türk idari teşkilatı içinde yer alan ilgili kuruluşlar, kamudaki bazı alanları düzenlemek ve korumak amacıyla kurulan, kamu tüzel kişiliğine sahip, yönetimleri idari ve mali açıdan özerk olan kuruluşlardır. Kurumların özerkliğinin unsurlarının neler olduğu yönünden Anayasa'da açık bir kural yer almadığı gibi ilgili kanunlarda da her duruma uyan genel ve tek bir özerklik tanımlaması da bulunmamaktadır. Özerk kamu kurumlarının statüleri ilgili kanunlarda gösterilmektedir. Dolayısıyla, kamu kurumlarının kuruluş ve işleyişlerinin düzenlenmesi ve gerektiğinde bu kurumların varlığına son verilmesi hususunda kanun koyucunun takdir yetkisinin olduğu açıktır.

Kanun koyucu, yasamanın asliliği ve genelliği ilkesinin bir gereği olarak, Anayasa'da düzenlenmeyen bir alanı doğrudan düzenleyebilir. Bu bağlamda, kanun koyucunun ÖSYM'nin teşkilat, görev ve yetkileri ile ÖSYM tarafından yapılacak her türlü sınav ve yerleştirmeler ve bu sınavlarda görev alanların yetki ve sorumluluklarına ilişkin usul ve esasları belirlemek konusunda anayasal sınırlar içinde takdir yetkisi bulunmaktadır.

Kaldı ki ÖSYM'nin YÖK'ten kurumsal anlamda tamamen bağımsız olduğu da söylenemez. Zira, Kanun'da ÖSYM'nin YÖK'ün ilgili kuruluşu olduğu ve başta üniversiteye giriş sınavları olmak üzere ÖSYM'nin yapacağı her türlü bilim, yetenek ve yabancı dil sınavlarının YÖK kararlarına istinaden yapılacağı açıkça belirtilmiştir. İtiraz konusu kural ile ÖSYM görevlerini yerine getirirken, bu görevlerin niteliği gereği fonksiyonel olarak bağımsız kılınmıştır.

ÖSYM'nin yapacağı sınavlar ile seçme ve yerleştirmeler, YÖK kararlarına dayalı olarak yapılacağından, bu konularda temel ilkeleri ve çerçeveyi belirlemek yetkisi YÖK'e aittir. ÖSYM, YÖK tarafından belirlenen temel ilke ve çerçeve içerisinde sınavlar ile seçme ve yerleştirmelerin yapılmasından sorumludur. Bu itibarla dava konusu kural ile YÖK'ün devre dışı bırakıldığı ve ÖSYM'nin YÖK'e ait görev ve yetkileri kullandığı söylenemez.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 130. ve 131. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

B- Kanun'un 3. Maddesinin (4) Numaralı Fıkrasının Son Cümlesinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, hiçbir çerçeve çizilmeden, ölçüt, esas ve usul getirilmeden, ÖSYM'nin sınav hizmetleriyle sınırlı kalmak üzere maddede belirtilen bir takım mal ve hizmetlerin teminine ilişkin usul ve esasların belirlenmesinin doğrudan yönetmeliğe bırakıldığı, yönetmelik hazırlanırken Kamu İhale Kurumunun görüşünün alınacak olmasının kanun koyucu tarafından belirlenmesi gereken esas ve usullerin gereğinin yerine getirildiği anlamına gelmeyeceği, kanunlarla düzenlenmemiş bir alanda, kanun ile yürütmeye genel nitelikte kural koyma yetkisinin verilemeyeceği, kanun koyucunun temel ilkeleri koymadan, çerçeveyi çizmeden yürütmeye yetki vermemesi ve sınırsız, belirsiz bir alanı yönetimin düzenlemesine bırakmaması gerektiği belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2. ve 7. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Kanun'un 3. maddesinin (4) numaralı fıkrasında, ÖSYM'nin sınav, ölçme, değerlendirme ve yerleştirme hizmetlerini yerine getirirken ihtiyaç duyduğu aşamalarda, soru hazırlama, donanım ve yazılım olarak bilgisayar ve iletişim altyapısı, baskı, paketleme, taşıma, dağıtım, güvenlik ve işgücü hizmetleri satın alabileceği ve sınav hizmetleriyle sınırlı kalmak üzere bu mal ve hizmetlerin temininde, ÖSYM tarafından gerçek kişiler, kamu tüzel kişileri veya özel hukuk tüzel kişilerinden alınan mal ve hizmetlerle ilgili olarak 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerinin uygulanmayacağı kurala bağlanmıştır. Fıkranın dava konusu son cümlesinde ise söz konusu mal ve hizmetlerin teminine ilişkin usul ve esasların, Kamu İhale Kurumunun görüşü alınarak YÖK tarafından hazırlanacak yönetmelikle belirleneceği öngörülmüştür.

Anayasa'nın 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin bir hukuk devleti olduğu belirtilmiştir. Hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukukun üstün

kurallarıyla kendini bağlı sayan ve yargı denetimine açık olan devlettir. Hukuk devleti ilkesinin bir başka gereği ise kanunların kamu yararı amacını gerçekleştirmek üzere çıkarılmasıdır.

4734 sayılı Kanun, kamunun mal ve hizmet alımlarına ilişkin ihalelerinde saydamlığın, rekabetin, eşit muamelenin, güvenilirliğin, gizliliğin, kamuoyu denetiminin, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasının ve kaynakların verimli kullanılmasının en geniş şekilde sağlanması, kamu kurum ve kuruluşlarının kullanımlarında bulunan her türlü kaynaktan yapacakları ihalelerde tek bir yasal düzenlemeye tâbi olmaları amacıyla çıkarılmıştır.

Anayasa Mahkemesi kararlarında da vurgulandığı gibi, Devlet harcamalarında Kamu İhale Kanunu'nun uygulanmasını zorunlu kılan bir Anayasa kuralı yoktur. Kamu İhale Kanunu bir Anayasa kuralı niteliğinde olmadığından, kamu mal ve hizmet alımlarının mutlaka Kamu İhale Kanunu'nda öngörülen usuller uygulanarak gerçekleştirilmesi zorunluluğu bulunmamaktadır. Kanun koyucunun bazı mal ve hizmetler yönünden farklı usuller benimsemesinde anayasal açıdan bir engel yoktur. Ancak, kanun koyucunun, bazı mal ve hizmetleri Kamu İhale Kanunu'nda öngörülen usullerin dışında tutarak farklı usullere tâbi kılabilme yetkisine sahip olması, bu amaçla çıkarılacak kanunlarda hiçbir anayasal ilkeyle bağlı olmayacağı anlamına gelmez. Bir mal ve hizmet alımı ihalesinin Kamu İhale Kanunu'nda öngörülen usullerin dışına çıkarılırken, bunun özellikle hukuk devleti ilkesinin bir gereği olan kamu yararı gözetilmeden yapılamayacağı açıktır. Anayasa'ya uygunluk denetiminde ise kanun koyucunun kamu yararı anlayışının isabetli olup olmadığı değil, incelenen kuralın kamu yararı dışında belli bireylerin ya da grupların çıkarları gözetilerek yasalaştırılmış olup olmadığı incelenecektir.

Kanun gerekçesinden dava konusu kuralla, ÖSYM'nin ülke genelinde ve yurt dışında sınav, ölçme, değerlendirme ve yerleştirme hizmetlerini yürüttüğü, bu görevlerini belli bir takvime uygun olarak gerçekleştirmek zorunda olduğu, ÖSYM'nin bu hizmetlerin tamamını kendi personeli ile yerine getirmesinin her zaman mümkün olmaması dolayısıyla birçok hizmetin ihale yoluyla sağlanması gerektiği, ancak ihale işlemlerinin uzun bir süreç gerektirmesi ve takvime bağlanan sınavların zamanında yapılma zorunluluğu bulunmasından dolayı, sınav ve yerleştirmelere ilişkin mal ve hizmet alımı işlemlerinin 4734 sayılı Kanun'dan muaf tutularak sürecin kısaltılması ve uygulamanın kolaylaştırılmasının amaçlandığı dikkate alındığında, dava konusu kuralın kamu yararı gözetilerek kabul edildiği anlaşılmaktadır.

Anayasa'nın 7. maddesinde, *"Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez."* denilmektedir. Anayasa Mahkemesinin pek çok kararında yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesinden ne anlaşılmaması gerektiği hususu açıklanmıştır. Buna göre, kanunla düzenleme ilkesi, düzenlenen konudan yalnız kavram, ad ve kurum olarak söz edilmesi değil, bunların kanun metninde kurallaştırılmasıdır. Kurallaştırma ise düzenlenen alanda temel ilkelerin konulmasını ve çerçevenin çizilmiş olmasını ifade eder. Ancak bu koşulla uzmanlık ve teknik konulara ilişkin ayrıntıların belirlenmesi yürütme organının takdirine bırakılabilir.

Yürütme organına düzenleme yetkisi veren bir kanun hükmünün Anayasa'nın 7. maddesine uygun olabilmesi için temel ilkeleri koyması, çerçeveyi çizmesi, sınırsız, belirsiz, geniş bir alanı yürütmenin düzenlemesine bırakmaması gerekir.

YÖK'e verilen, mal ve hizmet teminine ilişkin usul ve esasları belirleme yetkisi, işin özelliğinden kaynaklanan, uzmanlık gerektiren, teknik konuları içeren, objektif bir düzenleme yetkisidir. Kanun koyucu, sınav hizmetleriyle sınırlı olmak üzere ÖSYM'nin sınav, ölçme,

değerlendirme ve yerleştirme hizmetlerini yerine getirirken ihtiyaç duyduğu aşamalarda, soru hazırlama, donanım ve yazılım olarak bilgisayar ve iletişim altyapısı, baskı, paketleme, taşıma, dağıtım, güvenlik ve işgücü hizmetlerini gerçek kişiler, kamu tüzel kişileri veya özel hukuk tüzel kişilerinden satın alabileceğini belirterek, yönetmeliğin kapsamında yer alacak konularla ilgili asli düzenlemeleri yapmış ve bu şekilde YÖK'e verilen yetkinin çerçevesini belirlemiştir. Buna göre, kanun ile belirlenen bu çerçeve içerisinde teknik ve uygulamayı esas alan detayların belirlenmesi konusunda idareye yetki verilmesi yasama yetkisinin devri niteliğinde değildir.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 2. ve 7. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

C- Kanun'un 4. Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasında Yer Alan ".müşterek kararname." İbaresinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, müşterek kararnamelerin yürütme organının idari nitelikte bir düzenlemesi olduğu, ÖSYM'nin anayasal güvence altında özerk bir yapıda bulunduğu ve bu yönüyle ÖSYM Başkanı'nın bir bakanlık ya da Başbakan ile bir ilgi ve bağlantısının bulunamayacağı, bu nedenle de müşterek kararnameyle atanmasının hukuk devleti ilkesine aykırı olduğu, anayasal konumlarının, yükseköğretim kurumları ve YÖK'ün Başbakan ya da bir bakanla hiyerarşik bağlantısına izin vermediği gibi YÖK'ün ilgili kuruluşu olan ÖSYM'nin de bu tür bir bağlantıya girmesine izin vermeyeceği belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2., 130. ve 131. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Kanun'un 4. maddesinin dava konusu ibareyi de içeren (2) numaralı fıkrasında, ÖSYM Başkanının devlet üniversitelerinde görev yapan profesör unvanına sahip öğretim üyelerinden, Yükseköğretim Kurulunun önereceği üç aday arasından müşterek kararname ile dört yıllığına atanacağı öngörülmüştür.

Anayasa'da ÖSYM ile ilgili herhangi bir kural yer almadığı gibi, ÖSYM Başkanının hangi organ tarafından ve nasıl bir yöntem izlenerek atanacağı ile ilgili olarak da emredici ya da yasaklayıcı herhangi bir hüküm de bulunmamaktadır. Yasama yetkisinin asliliği ve genelliği ilkesi gereğince kanun koyucu bu alanı dava konusu kural ile düzenlemiştir. Anayasa'da düzenlenmemiş bir alanın kanun koyucunun takdirine bırakıldığı, Anayasa'nın temel ilkeleri ile yasaklayıcı hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla, bu konudaki tercihin kanun koyucunun takdiri kapsamında kaldığı kabul edilmelidir. Kanun koyucu, dava konusu kuralı vazederken ÖSYM Başkanının, Yükseköğretim Kurulunun belirleyeceği üç aday arasından müşterek kararname ile atanması yöntemini tercih etmiştir.

Anayasa'nın 8. maddesinde, "*Yürütme yetkisi ve görevi, Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından, Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir.*" denilmekte, 104. maddesinde de "*kararnameleri imzalamak*" Cumhurbaşkanının yürütme alanındaki görev ve yetkileri arasında sayılmaktadır. Anayasa'nın 104. maddesinde sözü edilen "*kararnameler*", kanun hükmünde kararnameler ile Bakanlar Kurulunun çeşitli kararnamelerinin yanında üst düzey yöneticilerin atanması ile ilgili müşterek kararnameleri de kapsamaktadır.

Kamu politikasının tayinine katılan, etkin bir otoriteye sahip olan, kuruluşların amacının gerçekleşmesinde önemli yetki ve sorumluluklarla donatılan, planlama, örgütlenme, personel ve kadrolarını yöneten, denetim ve temsil gibi işlevleri yerine getiren kamu görevlilerinin, üst

düzey yönetici konumunda olmaları nedeniyle bunların atamaları müşterek kararname ile yapılmaktadır.

Kanun'a göre ÖSYM Başkanı, Başkanlık hizmetlerini mevzuata, Yönetim Kurulu kararlarına, Başkanlığın amaç ve politikalarına, stratejik planına, performans ölçütlerine ve hizmet kalite standartlarına uygun olarak düzenleyen, yürüten ve hizmet birimleri arasındaki koordinasyonu sağlayan, en üst amirdir. Bu nedenle, üst düzey yönetici konumunda bulunan ÖSYM Başkanının ataması da bu çerçevede değerlendirilmelidir.

Hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşu olan ÖSYM'nin Başkanının müşterek kararnameyle atanması, merkezi idarenin yerinden yönetim kuruluşları üzerindeki vesayet yetkisinin bir gereği olarak görülmelidir. Bu çerçevede ÖSYM Başkanının, Yükseköğretim Kurulunca gösterilen adaylar arasından müşterek kararname ile atanmasının özerklikle bağdaşmayacağı ileri sürülemez.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 2., 130. ve 131. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

D- Kanun'un 4. Maddesinin (11) Numaralı Fıkrasının (f) Bendinde Yer Alan ".Bakanlar Kuruluna...", 5. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasında Yer Alan ".Bakanlar Kurulu...", 9. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının Son Cümlesinde Yer Alan ".Bakanlar Kurulunun." İbarelerinin İncelenmesi

1- 4. Maddenin (11) Numaralı Fıkrasının (f) Bendinde Yer Alan ".Bakanlar Kuruluna.." İbaresini ile 5. Maddenin (1) Numaralı Fıkrasında Yer Alan ".Bakanlar Kurulu.." İbaresini

Dava dilekçesinde, ÖSYM'ye bağlı olarak kurulacak temsilciliklerin yeri ve sayısı hakkında yönetim kuruluna tanınan görev ve yetkinin "*karar alma*" ile sınırlı kaldığı, alınan kararın uygulanmasının Bakanlar Kuruluna bırakıldığı belirtilerek, temsilciliklerin açılması bağlamında ÖSYM ile Bakanlar Kurulu arasında kurulan bu bağlantının, Anayasa'nın 130. ve 131. maddelerinde ifadesini bulan özerklik ilkesini zedeleyeceği ileri sürülmüştür.

Dava konusu kurallarla, ÖSYM'nin doğrudan merkeze bağlı olarak açılacak temsilciliklerinin yer ve sayılarının, yönetim kurulunun teklifi ve Bakanlar Kurulu kararıyla belirleneceği kurala bağlanmıştır.

Anayasa'nın 123. maddesinde, idarenin kuruluş ve görevleriyle bir bütün olduğu ve kanunla düzenleneceği öngörüldükten sonra, idarenin kuruluş ve görevlerinin, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayandığı hükme bağlanarak, kamu tüzel kişiliğinin ancak kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanarak kurulacağı belirtilmiştir.

Yerinden yönetim kuruluşları, yer veya hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşları biçiminde ikiye ayrılmaktadır. Mahalli idareler, Anayasa'nın 127. maddesinde düzenlenmiş ve bunlara tanınan idari ve mali özerkliğin kapsamı gösterilmiştir. Buna karşılık, Anayasa'da, özel olarak hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşlarını düzenleyen herhangi bir hükme yer verilmemiştir.

Anayasa Mahkemesinin kararlarında ifade edildiği üzere, Anayasa'nın 127. maddesi, hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşlarını kapsamamaktadır. Hizmet yönünden yerinden

yönetim kuruluşları, Anayasa'nın 123. maddesine dayanılarak kamu tüzel kişiliği biçiminde kurulmaktadır. Kamu tüzel kişiliğini haiz olunması, idari ve mali özerkliğe sahip olmayı zorunlu kılmaktadır. Zira tüzel kişilik, özünde, merkezî idareden bağımsız karar alabilmeyi gerektirmektedir. Ancak Anayasa'da, yer yönünden yerinden yönetim kuruluşları olan mahallî idarelerden farklı olarak hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşlarının idari ve mali özerkliğinin ölçüsüyle ilgili herhangi bir hüküm yer almamaktadır. Bu nedenle, hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşlarına tanınacak özerkliğin derecesinin tayin edilmesi kanun koyucunun takdirindedir.

Hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşlarının özerkliklerinin unsurları konusunda Anayasa'da açık bir kural yer almadığı gibi ilgili kanunlarda da her duruma uyan genel ve tek bir özerklik tanımlaması da bulunmamaktadır. Bu kurumların özerkliklerine yönelik düzenlemeler kanunlarda yer almaktadır. Özerklik kişi ve kuruluşların kendi faaliyetlerine ilişkin kararları alma ve uygulama konusunda gerekli yetkiyle donatılmış olması anlamına gelmektedir. Bu aynı zamanda kurumların dış etkilere karşı korunmasını ifade eder. Kamu kuruluşlarına özerklik tanınmasının nedeni faaliyetlerini hizmetin gereklerine ve kamu yararına uygun bir şekilde sürdürmelerini güvence altına almaktır.

Özerk kamu kurumlarının kuruluş ve işleyişlerinin düzenlenmesi hususunda anayasal sınırlar içinde kanun koyucunun takdir yetkisi bulunmaktadır. Bu bağlamda, hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşu olan ÖSYM'nin doğrudan merkeze bağlı olarak açılacak temsilciliklerinin yer ve sayılarının Bakanlar Kurulu kararıyla belirlenmesi hususunun da kanun koyucunun takdirinde olduğu, kuruluşun özerkliğini etkilemediği, dolayısıyla Anayasa'ya aykırı bir yönünün bulunmadığı açıktır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kurallar Anayasa'nın 130. ve 131. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

2- 9. Maddenin (1) Numaralı Fıkrasının Son Cümlesinde Yer Alan "*Bakanlar Kurulunun.*" İbares

Dava dilekçesinde, ÖSYM'nin YÖK'ün ilgili kuruluşu olduğu ve yükseköğretim kurumları ile bağlantısının bulunduğu, YÖK ve yükseköğretim kurumlarının özerk oldukları, yükseköğretime giriş ve yerleştirme bağlamında bu özerkliğin ÖSYM için de geçerli olması gerektiği, ÖSYM'nin kimi görev ve yetkilerinin Bakanlar Kurulu bağlantılı yürütülmesinin Anayasa'nın 130. ve 131. maddelerinde ifadesini bulan özerklik ilkesini zedeleyeceği ileri sürülmüştür.

6216 sayılı Kanun'un 43. maddesine göre, ilgisi nedeniyle dava konusu kural Anayasa'nın 2. ve 138. maddeleri yönünden de incelenmiştir.

Kanun'un 9. maddesinde sınavların güvenliğine yönelik kurallar düzenlenmiş olup maddenin (1) numaralı fıkrasının dava konusu ibareyi de içeren son cümlesinde, adli ve idari soruşturma ve kovuşturmalarda soru havuzuna erişim için Bakanlar Kurulunun izninin gerekli olduğu kurala bağlanmıştır. Fıkranın dava konusu olmayan bölümünde ise sınav soruları ile bunları hazırlamakla görevlendirilmiş olan kişilerin kimliklerinin gizli tutulacağı, ÖSYM'nin, gizliliğin sağlanması için gerekli bütün tedbirleri alacağı ve ilgili tüm kurumlarla işbirliği yapacağı ve soru havuzundaki soruların hiçbir koşul altında kısmen ya da tamamen üçüncü şahıslara verilmeyeceği belirtilmiştir.

Madde gerekçesinde, ÖSYM'nin sınavlara yönelik olarak yerine getirdiği hizmetlerin çağın gereği dijital ortamlarda yürütüldüğü, bilgi ve haberleşme teknolojilerindeki gelişmelerin hızlı bir şekilde çeşitlenerek devam etmesi nedeniyle sınav hizmetleriyle ilgili olarak güvenliğin en üst seviyede sağlanmasının önem arz ettiği ve sınavların güvenliğine yönelik olarak bu düzenlemelerin yapıldığı ifade edilmiştir.

Kamu kuruluşlarına faaliyetlerini hizmetin gereklerine ve kamu yararına uygun bir şekilde sürdürmelerini güvence altına almak amacıyla özerklik tanınmakta olup özerk kamu kurumlarının statüsü kanunlarda gösterilmektedir. Dolayısıyla, bu kurumların kuruluş ve işleyişlerinin düzenlenmesi hususunda kanun koyucunun takdir yetkisi bulunmaktadır.

ÖSYM, idari ve mali özerkliğe sahip, özel bütçeli ve YÖK ile ilgili bir hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşu olup statüsü Anayasa'da değil, Kanun'da düzenlenmiştir. Bu itibarla, sınavların güvenliğine yönelik tedbirler kapsamında soru havuzuna erişimin Bakanlar Kurulunun iznine bağlanmasının öngörülmesi kanun koyucunun takdirinde olup ÖSYM'nin özerkliğini zedeleyen bir yönü bulunmamaktadır. Kaldı ki, ÖSYM tarafından oluşturulan soru havuzuna erişim izninin Bakanlar Kuruluna verilmesinin, merkezi idarenin vesayet yetkisi kapsamında değerlendirilmesi gerekir.

Diğer taraftan ÖSYM'nin en önemli görevi başta yükseköğretim kurumlarında öğrenim görecektir adayların puan sıralamasına göre tespiti veya yerleştirilmesi ile yükseköğretim kurumlarında atama veya yükselmelerde esas alınan sınavlar olmak üzere, ulusal ve uluslararası her türlü bilim, yetenek veya yabancı dil sınavları ile gerektiğinde yerleştirme işlemlerini yapmak, ilgili mevzuat hükümleri uyarınca kamu kurum ve kuruluşlarının kadro ve pozisyonlarında görev almaya veya görevde yükselmeye yönelik sınavları ve gerektiğinde yerleştirme işlemlerini yapmaktır. ÖSYM'nin yapacağı bu sınavlarla ilgili olarak soruların hazırlanması, soru havuzunun oluşturulması ve soruların güvenliğinin sağlanmasının önem arz etmesi ve soru havuzlarının oluşturulmasının zorluğu dikkate alındığında, sınav hizmetlerinin dolayısıyla soruların güvenliğinin en üst seviyede sağlanması gerekmektedir. Bu bağlamda sınavların güvenliğine yönelik kuralın, kamu yararı amacıyla getirilmiş olduğu açıktır.

Anayasa'nın 138. maddesinde, hâkimlerin görevlerinde bağımsız oldukları, Anayasa, kanun ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre hüküm verecekleri, hiç bir organ, makam, merci veya kişinin yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremeyeceği, genelge gönderemeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı, görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamayacağı, görüşme yapılamayacağı veya herhangi bir beyanda bulunulamayacağı, yasama ve yürütme organları ile idarenin mahkeme kararlarına uymak zorunda bulundukları, bu organlar ve idarenin mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremeyeceği ve bunların yerine getirilmesini geciktiremeyeceği kurala bağlanmıştır.

Yasama organının mahkeme kararlarını değiştirememesi ilkesi yasama organının kanun yoluyla kesinleşmiş olan kararları ortadan kaldıramaması anlamına gelir. Mahkeme kararının kanun yoluyla değiştirilememesi ilkesi, maddi hukukta herhangi bir değişiklik yapmaksızın sadece somut mahkeme kararlarının kanun yoluyla değiştirilmesi ya da uygulanmasının engellenmesi hâlleri için söz konusu olacaktır.

Kanun koyucu tarafından, ÖSYM'nin yapacağı sınavların güvenliğinin sağlanması amacıyla soru havuzuna erişimin Bakanlar Kurulunun iznine bağlanmasını öngören kuralın, yargılamanın ne yönde yapılacağı veya belirli somut bir uyuşmazlığı nasıl karara bağlayacağı

hususunda bir ifade içermediği gibi hâkimlerin görevlerini bağımsızlık içinde yapmalarını, Anayasa'ya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm vermelerini engelleyen ve yargı yetkisinin kullanılması bakımından mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat verilmesine yol açan bir yönü de bulunmamaktadır.

Öte yandan Bakanlar Kuruluna verilen takdir yetkisi, kamu yararının sağlanmasının yanı sıra hizmet gerekleri ve yetkiyi veren Kanun'un amacının gerçekleştirilmesi ile de sınırlıdır. İdare takdir yetkisini kullanırken, hukukun genel ilkelerine ve hakkaniyete de uymak zorundadır. Her idari eylem ve işlemde olduğu gibi Bakanlar Kurulunca, dava konusu kuraldaki takdir yetkisi kullanılırken de bu genel ilkelere ve sınırlamalara uygun hareket edilmesi gerekir.

Belirtilen özel ve genel sınırlamalara uygun hareket edilip edilmediği, Bakanlar Kuruluna verilen yetkinin keyfi kullanılıp kullanılmadığı yargı denetimine de tabidir. Anayasa'nın 125. maddesinde, *"İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır."* denilerek, idarenin hukuka bağlılığı, yargı denetimi sayesinde etkili biçimde sağlanmış ve idare edilenler, idarenin kanunsuz ve keyfi davranışlarına karşı korunmuştur. Dava konusu kural uyarınca ÖSYM tarafından oluşturulan soru havuzuna erişim izni konusunda Bakanlar Kurulu işlemi nedeniyle bir hak kaybına veya zarara uğradığını veya zarara uğramasının muhtemel olduğunu iddia eden kişilerin yargı yoluna başvurabilmesi her zaman mümkündür. Dolayısıyla, soru havuzuna erişim izni konusunda, idarenin işlem ve eylemlerinin hukuka aykırı olduğunu iddia eden kişilerin dava açma hakkının ve her türlü hukuka aykırılık iddiasını dile getirmesinin engellenmediği, bu işlem ve eylemlerin yargı denetimi dışında tutulmadığı açıktır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 2., 130., 131. ve 138. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

E- Kanun'un 6. Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasının Birinci Cümlesinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, Başkan ve Başkan yardımcılara yapılacak ödemelerin üst sınırlarının Kanun'da belirtildiği hâlde alt sınırlarının belirtilmediği, bu durumun kanunların genel, soyut, anlaşılabilir, sınırlarının belirli ve öngörülebilir olmasını gerektiren hukuk devleti ilkesine aykırı olduğu, kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda yürütme organına genel, sınırsız, esasları ve çerçevesi belirsiz bir düzenleme yetkisi verilmesinin yasama yetkisinin devri anlamına geleceği, yürütmeye bırakılan yetkinin üst sınırı ve çerçevesi belirlenirken alt sınırın belirlenmemiş olmasının yapılacak ödemelerde asgari bir garanti içermediği, bunun ise hukuki güvenlik ilkesine aykırılık oluşturacağı belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2., 7. ve 128. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Kanun'un 6. maddesinin (2) numaralı fıkrası ÖSYM Başkanı ile Başkan Yardımcılarına yapılacak ödemelerin tutarını belirlemeye yönelik olup fıkranın dava konusu birinci cümlesinde, ÖSYM Başkanına Yükseköğretim Kurulu Başkan Vekiline ödenen aylık ve sosyal yardımları, Başkan Yardımcılarına ise Yükseköğretim Yürütme Kurulu Üyelerine ödenen aylık ve sosyal yardımları geçmemek üzere, Bakanlar Kurulu tarafından tespit edilecek tutarda ödeme yapılacağı öngörülmüştür.

Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devletinin temel ilkelerinden birisi de **"belirlilik"** tir. Bu ilkeye göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem

içermesi de gereklidir. Belirlilik ilkesi, hukuksal güvenlikle bağlantılı olup bireyin, kanundan, belirli bir kesinlik içinde, hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını, bunların idareye hangi müdahale yetkisini verdiğini bilmesini zorunlu kılmaktadır. Birey ancak bu durumda kendisine düşen yükümlülükleri öngörülebilir ve davranışlarını ayarlar.

Anayasa'nın 7. maddesinde, yasama yetkisinin Türkiye Büyük Millet Meclisine ait olduğu ve bu yetkinin devredilemeyeceği öngörülmüştür. Anayasa'da kanun ile düzenlenmesi öngörülen konularda yürütme organına genel ve sınırları belirsiz bir düzenleme yetkisinin verilmesi olanaklı değildir. Belirlilik ilkesi, yalnızca yasal belirliliği değil, daha geniş anlamda hukuki belirliliği de ifade etmektedir. Yasal düzenlemeye dayanarak erişilebilir, bilinebilir ve öngörülebilir gibi niteliksel gereklilikleri karşılaması koşuluyla, mahkeme içtihatları ve yürütmenin düzenleyici işlemleri ile de hukuki belirlilik sağlanabilir. Aslolan muhtemel muhataplarının mevcut şartlar altında belirli bir işlemin ne tür sonuçlar doğurabileceğini öngörmelerini mümkün kılacak bir normun varlığıdır.

Anayasa'nın 128. maddesinde de memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işlerinin kanunla düzenleneceği kurala bağlanmıştır.

Kanunla düzenleme ilkesi, düzenlenen alanda temel ilkelerin kanunla konulmasını ve çerçevenin kanunla çizilmesini ifade etmektedir. Bu niteliği taşıyan bir düzenleme ile uzmanlık gerektiren ve teknik konulara ilişkin ayrıntıların belirlenmesi konusunda yürütme organına yetki verilmesi, kanunla düzenleme ilkesine aykırılık oluşturmaz.

Kanun koyucunun, çalışan personele yapılacak ödemeleri belirlerken, hizmetin niteliği ve niceliğinin yanı sıra ülkenin ekonomik ve mali kaynaklarını gözeterek tavan belirlemesi takdir yetkisi içindedir.

Dava konusu kuralla ÖSYM Başkanı ile Başkan Yardımcılarına yapılacak ödemelerin tespit edilmesi konusunda Bakanlar Kuruluna yetki verilmiştir. Bakanlar Kuruluna tanınan bu yetki sınırsız bir yetkiyi ifade etmemektedir. Yapılacak ödemelerin üst sınırları kanun koyucu tarafından belirlenmiş ve bu tutarları geçmemek üzere Bakanlar Kurulunun yetkili olduğu belirtilmiştir. Buna göre, Başkana YÖK Başkan Vekiline ve Başkan Yardımcılarına ise Yükseköğretim Yürütme Kurulu Üyelerine ödenen aylık ve sosyal yardımları geçmemek üzere ödeme yapılacaktır. Bu miktarı geçmemek kaydıyla Bakanlar Kuruluna ÖSYM Başkanı ile Başkan Yardımcılarına yapılacak ödemelerin tespit edilmesi hususunda sınırlı bir yetki verilmiştir.

Kanun koyucu, takdir yetkisini kullanarak ve belli bir **üst sınır** belirleyerek, bu sınır dâhilinde ÖSYM Başkanı ile Başkan Yardımcılarına yapılacak ödemelerin tutarını tespit etme yetkisini Bakanlar Kuruluna vermiştir. Yapılacak ödemelerin alt sınırının belirtilmemesi, alt sınırın sıfır olması anlamına gelmektedir. Dolayısıyla yapılacak ödeme, sıfır ile öngörülen üst sınır arasında kanunda bahsedilen usulde belirlenecektir. Yapılacak ödemeler için alt sınırın düzenlenmemiş olması kuralın belirsiz ya da öngörülemez nitelikte olduğunu göstermez.

ÖSYM Başkanı ile Başkan Yardımcılarına yapılacak ödemelerin tutarını belirleme hususunda Bakanlar Kuruluna verilen takdir yetkisi, kamu yararının sağlanmasının yanı sıra hizmet gerekleri ve yetkiyi veren Kanun'un amacının gerçekleştirilmesi ile de sınırlıdır. Bakanlar Kurulu takdir yetkisini kullanırken, hukukun genel ilkelerine ve hakkaniyete de

uymak zorundadır. Her idari eylem ve işlemde olduğu gibi, idarenin, dava konusu kuraldaki takdir yetkisini kullanırken de bu genel ilkelere ve sınırlamalara uygun hareket etmesi gerekir.

Kuralla, ÖSYM Başkanı ile Başkan Yardımcılarına yapılacak ödeme tutarının üst sınırı belirlenerek Bakanlar Kuruluna bu çerçevede ve sınırlı olarak verilen yetkinin keyfi kullanılıp kullanılmadığı yargı denetimine de tabidir. Anayasa'nın 125. maddesinde, "*İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır.*" denilerek, idarenin hukuka bağlılığı, yargı denetimi sayesinde etkili biçimde sağlanmış ve idare edilenler, idarenin kanunsuz ve keyfî davranışlarına karşı korunmuştur. Dolayısıyla kuralla, belirsizlik oluşturularak hukuk güvenliği ilkesinin zedelendiği, yürütme organına genel ve sınırları belirsiz bir düzenleme yetkisi verilerek yasama yetkisinin devredildiği söylenemez.

Öte yandan YÖK başkanvekili ile yürütme kurulu üyelerine ödenen aylık ve sosyal yardımlar ilgili kanunlarında gösterildiğine ve dava konusu kuralda da ÖSYM Başkanı ile başkan yardımcılara yapılacak ödemeler için YÖK başkanvekili ile yürütme kurulu üyelerine yapılacak ödemeler baz alındığına göre, Devlet memurları ve diğer kamu görevlilerinin özlük haklarının kanunla düzenleneceğine ilişkin Anayasa hükmüne aykırı bir durum da bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 2., 7. ve 128. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

F- Kanun'un 6. Maddesinin (4) Numaralı Fıkrasının Birinci ve Son Cümlelerinin İncelenmesi

Kanun'un 6. maddesinin dava konusu kuralları da içeren (4) numaralı fıkrası, 2.11.2011 günlü, 28103 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 11.10.2011 günlü, 666 sayılı Kamu Görevlilerinin Mali Haklarının Düzenlenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin 1. maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır. Bu nedenle, konusu kalmayan istem hakkında karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerekir.

G- Kanun'un 6. Maddesinin (14) Numaralı Fıkrasının Birinci Cümlesinde Yer Alan "*hizmet bedeli.*" İbaresinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, kanunların, ilgili kişilerin belli bir işlemin ne tür sonuçlar doğurabileceğini makul bir düzeyde öngörmelerini mümkün kılacak düzenlemeleri içermesi gerektiği, buna karşılık (14) numaralı fıkranın birinci cümlesinde hizmet bedelinin niteliği, ölçütleri, sınırı, kimler tarafından nasıl belirleneceğinin gösterilmediği, dava konusu "*hizmet bedeli*" ibaresinin kuralda yer alış şekliyle belirsiz olduğu ifade edilerek kuralın, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Kanun'un 6. maddesinin dava konusu ibareyi de içeren (14) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde, ÖSYM tarafından yapılan merkezi sistem sınavlarında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okul ve kurum müdürlükleri ile koordinatörlüklerce, her bir başvuru kaydı için adaylardan alınacak başvuru, tercih, şifre verme gibi hizmet bedelinin, okulların ve koordinatörlüklerin sınav hizmetlerine yönelik ihtiyaçlarında kullanılmak üzere koordinatörlük ile okul ve kurum müdürlüklerinin bağlı olduğu il veya ilçe milli eğitim müdürlükleri nezdinde açılan hesaba aktarılacağı öngörülmüştür.

Dava konusu kuralda, ÖSYM tarafından yapılan merkezi sistem sınavlarında başvuru, tercih, şifre verme gibi işlemler için adaylardan alınacak hizmet bedellerinin hangi hesaplarda tutulacağı ve bu hesaplarda toplanan paraların ne tür ihtiyaçlar için harcanacağı konuları düzenlenmiş olup kural, sınav hizmetleri için alınacak hizmet bedellerinin neler olduğu veya bunların miktarı ya da hizmet bedellerinin hangi organ tarafından ve nasıl belirleneceği ile ilgili düzenlemeler içermemektedir.

Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devletinin temel ilkelerinden biri "*belirlilik ilkesi*"dir. Bu ilkeye göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olması ayrıca kamu otoritelerinin keyfî uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi gerekir.

Anayasa'da, yükseköğretim kurumlarına öğrenci alınması amacıyla sınavları hazırlayan ve yapan, tespit edilen esaslara göre değerlendiren, öğrenci adaylarının yükseköğretim kurumlarına yerleştirilmesini sağlayan ve bu faaliyetlerle ilgili araştırmaları ve diğer hizmetleri yapan bir kurum kurulmasını öngören herhangi bir hüküm yer almamaktadır. Kanun koyucu, yasamanın asliliği ve genelliği ilkesinin bir gereği olarak, Anayasa'da düzenlenmeyen bir alanı doğrudan düzenleyebilir. Bu nedenle, kanun koyucunun bu hizmetlerin yerine getirilmesini sağlamak amacıyla, yasal düzenlemeler yapmak, bu kapsamda öngördüğü kuruluşları kurmak ve bunların görev ve yetkilerinin sınırları ile işlevlerini belirlemek konusunda, anayasal sınırlar içinde takdir yetkisi bulunmaktadır. Bu bağlamda, yürütmekte olduğu sınav, ölçme, değerlendirme, yerleştirme, araştırma ve diğer hizmet bedellerini belirlemek görev ve yetkisinin ÖSYM'ye verilmesi hususu da kanun koyucunun sahip olduğu takdir yetkisi kapsamındadır.

Diğer taraftan, Kanun'un 3. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (g) bendinde, sınav, ölçme, değerlendirme, yerleştirme, araştırma ve diğer hizmet bedellerini belirlemek ÖSYM'nin görev ve yetkileri arasında sayılmış ve Kanun'un 4. maddesinin (11) numaralı fıkrasının (ç) bendinde de sınav, ölçme, değerlendirme ve yerleştirme faaliyetlerine yönelik olarak adaylardan veya kurumlardan alınacak hizmet bedellerini ve bedel alınmayacak hizmetleri, kişi, kurum ve kuruluş itibarıyla tespit etmek görevi ÖSYM Yönetim Kuruluna verilmiştir. Bu nedenle, hizmet bedellerinin kimler tarafından tespit edileceği ve niteliği konusunda bir belirsizlik bulunmamaktadır.

Ayrıca ÖSYM, Kanunla kendisine verilen sınav, ölçme, değerlendirme, yerleştirme, araştırma ve diğer hizmetler için alınacak bedellerin tespitine yönelik işlemlerine karşı Anayasa'nın 125. maddesi gereğince yargı yolu açık olup belirsiz olduğu ileri sürülen kavramlar ve bu kavramların kapsamı yargı kararları yoluyla da somutlaştırılmaktadır.

Dava konusu kural, sınav hizmetleri için alınacak hizmet bedellerinin neler olduğu veya bunların miktarı ya da hizmet bedellerinin hangi organ tarafından ve nasıl belirleneceği ile ilgili herhangi bir düzenleme içermemektedir. Dolayısıyla, ÖSYM tarafından yapılan merkezi sistem sınavlarında başvuru, tercih, şifre verme gibi işlemler için adaylardan alınacak hizmet bedellerinin hangi hesaplarda tutulacağı ve bu hesaplarda toplanan paraların ne tür ihtiyaçlar için harcanacağı konusunu hükme bağlayan kuralın, bu açıdan da bir belirsizliğe yol açtığı söylenemez.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

H- Kanun'un 6. Maddesinin (16) Numaralı Fıkrasının (a) Bendinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, yurt içi ve yurt dışı sınav, ölçme, değerlendirme ve yerleştirme hizmetleri karşılığında alınacak ücretlerin ÖSYM'nin gelirleri arasında sayıldığı, ancak kanun koyucunun bu ücretlerle ilgili hiçbir çerçeve çizmediği, belirleme yapmadığı, ücretlerin niteliği, ölçütleri, sınırı, kimler tarafından ve nasıl belirleneceğinin gösterilmediği, bu yönleriyle belirsizlik içerdiği ifade edilerek kuralın, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Kanun'un 6. maddesinin (16) numaralı fıkrasında, ÖSYM'nin gelirlerinin, yurt içi ve yurt dışı sınav, ölçme, değerlendirme ve yerleştirme hizmetleri karşılığında alınacak ücretler, yayın ve telif haklarından alınan ücretler, genel bütçeden yapılacak yardımlar, Başkanlığa yapılacak her türlü bağış, yardım ve vasiyetler, Başkanlık gelirlerinin değerlendirilmesinden elde edilecek gelirler ve diğer gelirlerden oluştuğu belirtilmiştir.

ÖSYM'nin statüsü Anayasa'da değil, Kanun'da düzenlenmiş olup Kanun'da, ÖSYM'nin idari ve mali özerkliğe sahip, özel bütçeli ve YÖK ile ilgili bir kuruluş olduğu ifade edilmiştir. Özel bütçe, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12. maddesinde, *"Bir bakanlığa bağlı veya ilgili olarak belirli bir kamu hizmetini yürütmek üzere kurulan, gelir tahsis edilen, bu gelirlerden harcama yapma yetkisi verilen, kuruluş ve çalışma esasları özel kanunla düzenlenen ve bu Kanuna ekli (II) sayılı cetvelde yer alan her bir kamu idaresinin bütçesidir."* şeklinde tanımlanmıştır.

Anayasa'da özel bütçeli kurumların gelirlerini değerlendirerek gelir elde etmelerini yasaklayan bir hüküm bulunmadığı gibi 5018 sayılı Kanun'un 3. maddesinin kamu gelirini tanımlayan (i) bendinde, *"Kamu geliri: Kanunlarına dayanılarak toplanan vergi, resim, harç, fon kesintisi, pay veya benzeri gelirler, faiz, zam ve ceza gelirleri, taşınır ve taşınmazlardan elde edilen her türlü gelirler ile hizmet karşılığı elde edilen gelirler, borçlanma araçlarının primli satışı suretiyle elde edilen gelirler, sosyal güvenlik primi kesintileri, alınan bağış ve yardımlar ile diğer gelirleri ifade eder."* denilerek hizmet karşılığı elde edilen gelirlerin de kamu geliri olduğu hükme bağlanmıştır.

Kanun'un 6. maddesinin (14) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan *"hizmet bedeli"* ibaresinin incelendiği bölümde açıklandığı üzere, kanun koyucunun yükseköğretim kurumlarına öğrenci alınması amacıyla sınavları hazırlayan ve yapan, tespit edilen esaslara göre değerlendiren, öğrenci adaylarının yükseköğretim kurumlarına yerleştirilmesini sağlayan ve bu faaliyetlerle ilgili araştırmaları ve diğer hizmetlerin yerine getirilmesini sağlamak amacıyla, yasal düzenlemeler yapmak, bu kapsamda öngördüğü kuruluşları kurmak ve bunların görev ve yetkilerinin sınırları ile işlevlerini belirlemek konusunda, anayasal sınırlar içinde takdir yetkisi bulunmaktadır. ÖSYM'nin gelir kaynaklarının belirlenmesi hususu da bu yetki kapsamındadır.

Ayrıca, Kanun'un 3. maddesinin (2) numaralı fıkrasının (g) bendinde, sınav, ölçme, değerlendirme, yerleştirme, araştırma ve diğer hizmet bedellerini belirlemek ÖSYM Başkanlığının görev ve yetkileri arasında sayılmış ve Kanun'un 4. maddesinin (11) numaralı fıkrasının (ç) bendinde de sınav, ölçme, değerlendirme ve yerleştirme faaliyetlerine yönelik olarak adaylardan veya kurumlardan alınacak hizmet bedellerini ve bedel alınmayacak hizmetleri, kişi, kurum ve kuruluş itibarıyla tespit etmek görevi ÖSYM Yönetim Kuruluna verilmiştir. Bu nedenle, hizmet bedellerinin kimler tarafından tespit edileceği ve niteliği konusunda bir belirsizlik bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

I- Kanun'un 14. Maddesiyle Değiştirilen, 4652 Sayılı Kanun'un 10. Maddesinin İkinci Fıkrasında Yer Alan ".lise ve dengi okulları bitirenler." İbaresini ile 15. Maddesinin Birinci Fıkrasında Yer Alan ".lise ve dengi okulları bitirenler." İbaresinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, görevin niteliği ve hizmetin gereği emniyet örgütüne sadece belirli liselerden mezun olanların girebilmesi gerektiği, sınırlama yapılmadan bütün lise ve dengi okul mezunlarına böyle bir hakkın tanınmasının hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmayacağı, Türkiye'de lise ve dengi okullarda çeşitli mesleklere yönelik özel eğitimler yapıldığı, bu okullarda eğitim görenlerin bitirdikleri okulların özelliklerine göre meslek sahibi oldukları, öğrencilerin mezun olduklarında hangi mesleklerde çalışabileceklerini bildikleri ve ona göre okul tercih ettikleri, okullar mesleğin eğitim ve öğretim özelliğine göre ayrılırken, mezunların hiçbir ayrıma tabi tutulmaksızın tüm mesleklere kabulünün Anayasa'nın eşitlik ilkesiyle bağdaşmayacağı, hukuksal durumları farklı olanların aynı mesleğe alınmasının eşitlik ilkesini zedeleyeceği ve okullar arasındaki eğitim eşitliğini bozacağı belirtilerek kuralların, Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Polis yükseköğretim kurumlarına ilişkin esasları düzenleyen 4652 sayılı Polis Yükseköğretim Kanunu'nun 10. maddesinde, polis meslek yüksekokullarının kuruluşu ve öğrenci kaynakları ile öğretim süresine; 15. maddesinde de, Güvenlik Bilimleri Fakültesinin öğrenci kaynakları ile öğrencilerin hak ve yükümlülüklerine ilişkin kurallar düzenlenmiştir. 4652 sayılı Kanun'da, Kanunla yapılan değişiklikten önceki düzenlemede öğrenci kaynakları arasında "genel lise, erkek teknik öğretim, kız teknik öğretim ve ticaret ve turizm öğretimine bağlı okul mezunları"na yer verilerek, lise ve dengi okul mezunlarının bir bölümüne polis yükseköğretim kurumlarına girme imkânı verilmiş iken dava konusu düzenlemeler ile "lise ve dengi okul mezunları" biçiminde değişiklik yapılarak, herhangi bir ayırım yapılmaksızın tüm lise ve dengi okul mezunlarının belirli şartları taşımaları hâlinde polis yükseköğretim kurumlarına öğrenci olarak girebilmeleri imkânı sağlanmıştır.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir.

Anayasa'nın 132. maddesinde "Türk Silahlı Kuvvetleri ve emniyet teşkilatına bağlı yükseköğretim kurumları özel kanunlarının hükümlerine tabidir" denilmektedir. Ancak Anayasa'da polis yükseköğretim kurumlarının öğrenci kaynakları ile ilgili herhangi bir kural yer almadığı gibi bu kurumlara öğrenci olarak girebilecek okul mezunlarını belirleme konusunda emredici ya da yasaklayıcı herhangi bir hüküm de bulunmamaktadır. Kanun koyucu, yasamanın asliliği ve genelliği ilkesinin bir gereği olarak, Anayasa'da düzenlenmeyen bir alanı doğrudan düzenleyebilir. Bu bağlamda, lise ve dengi okul mezunlarının bir ayrıma tabi tutulmaksızın, yapılacak sınavlarda başarılı olmaları kaydıyla polis yüksek öğretim kurumlarına girebilmelerini sağlayan düzenleme, kanun koyucunun takdir yetkisi kapsamında kalmaktadır.

Diğer taraftan hukuk devletinde, kanunların kamu yararı gözetilerek çıkarılması zorunludur. Kanun koyucu, Anayasa'ya ve hukukun genel ilkelerine aykırı olmamak kaydıyla düzenleme yapma yetkisine sahip olup düzenlemede kamu yararının bulunup bulunmadığının

belirlenerek takdir edilmesi kanun koyucuya aittir. Anayasa'ya uygunluk denetiminde, kanun koyucunun kamu yararı anlayışının isabetli olup olmadığı değil, incelenen kuralın kamu yararı dışında belli bireylerin ya da grupların çıkarları gözetilerek yasalaştırılmış olup olmadığının incelenebileceği açıktır.

Kanun gerekçesinden dava konusu kurallarla, Polis Akademisine bağlı fakülte ve yüksek okullara girişte, ayrımcılığa son verilerek, hukuk devleti, eşitlik ilkesi ve eğitimde fırsat eşitliği ilkesinin gereği olarak lise ve dengi okulları bitiren herkesin mezun oldukları okullara göre veya başkaca bir ayrıma tabi tutulmaksızın polis yükseköğretim kurumlarına girebilmesine imkân sağlanmasının amaçlandığı anlaşılmaktadır.

Kanun koyucunun, mezun oldukları okullara göre veya başkaca bir ayrıma tabi tutulmaksızın bütün lise ve dengi okul mezunlarının polis yükseköğretim kurumlarına girebilmesine imkân sağlamanın, lise ve dengi okul mezunları arasında ayrımcılığı ve eşitsizliği gidermek amacına dayandığı, dolayısıyla düzenlemenin kamu yararı amacı dışında bir yönünün bulunmadığı ve bu nedenle hukuk devleti ilkesine aykırı olmadığı açıktır.

Anayasa'nın 10. maddesinde belirtilen eşitlik ilkesi, aynı hukuki durumda bulunanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Kanun önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Aynı durumda bulunanların aynı, ayrı durumda bulunanların ayrı kurallara bağlanması eşitlik ilkesini zedelemeyiz.

Ülkemizde lise ve dengi okullarda eğitim ve öğretim, mesleğin özelliklerine göre şekillenmekte olup bu okullar mesleğin, eğitim ve öğretimin özellikleri bakımından farklılık göstermektedir. Dava konusu kurallarla, lise ve dengi okul mezunları arasında herhangi bir ayırım yapılmaksızın ve ayrıcalık tanınmaksızın bütün lise ve dengi okul mezunlarının polis yükseköğretim kurumlarına girebilmesi imkânı sağlanmıştır. Böylece, bir kısım lise ve dengi okul mezunlarının belli alanlarda yükseköğrenim görme ve buna bağlı olarak belli meslekleri icra etme hakkından mahrum bırakılması önlenmiştir. Dolayısıyla, kişilerin eşit haklara sahip olmaları ve Devletin de kişilere eşit muamele etmesinin gereği olarak bütün lise ve dengi okul mezunlarına polis yükseköğretim kurumlarına girme hakkı verilmesinin eşitsizliğe yol açtığı ileri sürülemez.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kurallar Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

J- Kanun'un Geçici 1. Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasının İkinci Cümlesinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, ÖSYM'de yapılan değişikliklerin kadroların iptalini gerektirmediği, düzenlemenin kamu yararının gerektirdiği zorunluluk nedeniyle değil, sadece mevcut idarecileri görevden almak ve kadrolaşmak amacıyla getirildiği, bu hükümle görevleri sona erdirilerek araştırmacı unvanlı kadrolara atanan kişilerin maaşları dondurularak kazanılmış haklarının ihlal edildiği ve idari bir işlemle yapılması gereken görevden alma işleminin kanun ile yapıldığı belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Kanun'un geçici 1. maddesinin (2) numaralı fıkrasında, Kurumun yeniden yapılandırılması sonucu açığa çıkan yönetici personelin durumu düzenlenmektedir. Buna göre yeniden yapılandırma sonucu kadrosu kaldırılan yönetici personelin görevi, Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihte sona erecek ve bu kişiler herhangi bir işlem veya tebligata gerek kalmaksızın Yükseköğretim Kuruluna ekli (2) sayılı liste ile ihdas edilen araştırmacı kadrolarına atanmış sayılacaktır. Diğer taraftan bu şekilde araştırmacı kadrosuna atanmış sayılanların eski mali haklarının korunması ve isteğe bağlı unvan değişikliği yapanlar ile başka kurum ve kuruluşlara geçenlere fark ödenmesinin sona ermesi öngörülmüştür.

Anayasa'nın 2. maddesindeki "*hukuk devleti*" ilkesi gereğince, yasama işlemlerinin kişisel yararları değil kamu yararını gerçekleştirmek amacıyla yapılması zorunludur. Bir kuralın Anayasa'ya aykırılık sorunu çözümlenirken "*kamu yararı*" konusunda Anayasa Mahkemesinin yapacağı inceleme yalnızca kanunun kamu yararı amacıyla yapıp yapılmadığı ile sınırlıdır. Kanun ile kamu yararının gerçekleşip gerçekleşmeyeceğini denetlemenin anayasa yargısıyla bağdaşmayacağı, bunun kanun koyucunun takdirinde olduğu açıktır.

Yükseköğretim Kurulu Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun mülga 10. ve 45. maddeleriyle Yükseköğretim Kuruluna bağlı bir kuruluş iken, Kanunla idari ve mali özerkliğe sahip, kendine özgü bütçesi olan, uzmanlığa dayalı bir personel rejimi ve idari yapısını oluşturacak yasal zemin hazırlanarak Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı adı altında yeniden yapılandırılmıştır.

YÖK'ün tespit ettiği esaslar çerçevesinde yükseköğretim kurumlarına öğrenci alınması amacıyla sınavları hazırlayan ve yapan, öğrenci isteklerini de göz önünde tutarak YÖK'ün tespit ettiği esaslara göre değerlendiren, öğrenci adaylarının yükseköğretim kurumlarına yerleştirilmesini sağlayan ve bu faaliyetlerle ilgili araştırmaları ve diğer hizmetleri yapan YÖK'e "*bağlı*" bir kuruluş iken, bu Kanunla ve ilgili diğer mevzuatla verilen görevleri yerine getirmek ve yetkileri kullanmak üzere kamu tüzel kişiliğine, idari ve mali özerkliğe sahip, YÖK ile "*ilgili*", merkezi Ankara'da bulunan özel bütçeli bir kuruluş olarak ihdas edilmiştir.

Kanun'un genel gerekçesinden, gelişmiş teknolojilerin kullanılarak elektronik ortamda da sınavların gerçekleştirilebilmesi, ölçme ve değerlendirme işlemlerinin eşdeğer nitelikte sınavlar ile yapılabilmesi, sınav merkezlerinde sınav güvenliğini sağlayıcı önlemlerin kolaylıkla uygulanabilmesi, ihtiyaç duyulacak yerlerde büro veya temsilciliklerin açılabilmesi ile sınavların tüm bölgelerde aynı etkinlikte gerçekleştirilebilmesi amacıyla müstakil bir kanunu bulunmayan ÖSYM'nin teşkilatı, görevleri, organizasyonu ve personel yapısı ile caydırıcı ceza hükümlerini düzenleyen bir kanun teklifinin hazırlandığı, kanun koyucunun amacının kamu yararını sağlamaya dönük olduğu anlaşılmaktadır. Somut düzenlemenin bu amaçları etkin bir şekilde gerçekleştirmeye elverişli olup olmadığı yönündeki bir değerlendirme, anayasallık denetiminin kapsamı dışındadır.

Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devleti ilkesinin temel gereklerinden biri de kazanılmış hakların korunmasıdır. Kazanılmış hak, kişinin bulunduğu statüden doğan, tahakkuk etmiş ve kendisi yönünden kesinleşmiş ve kişisel alacak niteliğine dönüşmüş haktır. Dava konusu kuralda kişilerin bulunduğu statülerden doğan, tahakkuk etmiş ve kendileri yönünden kesinleşmiş ve kişisel alacak niteliğine dönüşmüş haklara yönelik bir düzenleme öngörülmendiğinden kazanılmış hakları ihlal eden bir müdahale söz konusu değildir. Bu kişilerin yeni atandıkları kadrodaki mali haklarının (aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatlar ile diğer mali haklar toplamının), mevcut kadrolarındakine göre daha düşük olması halinde yeni kadrolarındaki gelirleri mevcut gelirlerine eşitleninceye kadar aradaki farkın ödenmesi

öngörülmektedir. Bu nedenle maddede sayılan görevlerde bulunanların görevlerine son verilerek araştırmacı unvanlı kadrolara atanmalarını öngören kuralın kazanılmış hakları ihlal ettiği söylenemez.

Diğer taraftan, genel ve objektif niteliği haiz bir kuralın, durumlarına uyan herkese ve her olaya uygulanabilecek olması karşısında o kuralın gerçekte tek kişiyi ya da sınırlı sayıda kişiyi ilgilendiriyor olması onun soyut niteliğini ortadan kaldırmaz. Bireysel nitelikte bir işlemde söz edilebilmesi için somut yani subjektif olarak bir kişinin hukuki durumunda değişiklik yapan bir irade açıklamasının bulunması gerekir. Dava konusu kuralla doğrudan subjektif olarak somut bazı kişilerin hukuki durumunda değişiklik yapılmasına yönelik bir düzenlemede bulunulmayıp idari ve mali özerkliğe sahip, kendine özgü bütçeli ve buna dayalı personel rejimi ve idari yapısı düzenlenen Kurumda, durumlarına uyan herkese ve her olaya uygulanabilecek bir kural öngörülmüştür. Dolayısıyla dava konusu kurallarla bireysel nitelikte bir yürütme işlemi tesis edilmemiş, aksine genel ve soyut bir norm getirilmiştir. Buna göre kuralda belirtilen kadrolarda görev yapan kişilerin dava konusu düzenlemeden etkilenmeleri, bu kuralın genel, soyut ve objektif niteliğini haiz olmadığı anlamına gelmez.

Kuralın dolaylı şekilde hak arama özgürlüğüyle ilgili olması nedeniyle Anayasa'nın 36. maddesi yönünden de incelemesi yapılmıştır.

Anayasa'nın "*Hak arama hürriyeti*" başlıklı 36. maddesinin birinci fıkrasında, "*Herkes meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir.*" denilerek yargı organlarına davacı ve davalı olarak başvurulabilme ve bunun doğal sonucu olarak da iddia, savunma ve adil yargılanma hakkı güvence altına alınmıştır.

Dava konusu kuralla, anılan kadrolarda yapılan değişiklikler, Başkanlığın teşkilat yapısının değiştirilmesinin bir sonucudur. Buna göre söz konusu işlemin sebep unsuru, Başkanlığın yeniden teşkilatlandırılması olup yürürlükte bulunan kanunlara dayanılarak ve kamu görevlisinin öznel durumu dikkate alınarak idarece tesis edilen naklen atama işlemlerinden tamamen farklıdır. Genel nitelikte olduğu sonucuna ulaşılan yasal düzenlemeyle oluşturulan bu durumun, sebep unsuru yönünden hukuka uygun olup olmadığının tespitinin anayasal bir sorun olduğu ve bu yöndeki denetimin Anayasa Mahkemesince yapılması gerekliliği karşısında hak arama hürriyetinin ortadan kaldırıldığı söylenemez.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu kural Anayasa'nın 2. ve 36. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

V- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ

17.2.2011 günlü, 6114 sayılı Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un;

A) 1- 3. maddesinin;

a- "*Yükseköğretim kurumları ve Yükseköğretim Kurulu*" yönlerinden (3) numaralı fıkrasının birinci cümlesine,

b- (4) numaralı fıkrasının son cümlesine,

2- 4. maddesinin;

a- (2) numaralı fıkrasında yer alan "*müşterek kararname.*" ibaresine,

b- (11) numaralı fıkrasının (f) bendinde yer alan "*Bakanlar Kuruluna.*" ibaresine,

3- 5. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan "*Bakanlar Kurulu.*" ibaresine,

4- 6. maddesinin;

a- (2) numaralı fıkrasının birinci cümlesine,

b- (14) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "*hizmet bedeli.*" ibaresine,

c- (16) numaralı fıkrasının (a) bendine,

5- 9. maddesinin (1) numaralı fıkrasının son cümlesinde yer alan "*Bakanlar Kurulunun.*" ibaresine,

6- 14. maddesiyle değiştirilen, 25.4.2001 günlü, 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanunu'nun;

a- 10. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "*lise ve dengi okulları bitirenler.*" ibaresine,

b- 15. maddesinin birinci fıkrasında yer alan "*lise ve dengi okulları bitirenler.*" ibaresine,

7- Geçici 1. maddesinin (2) numaralı fıkrasının ikinci cümlesine,

yönelik iptal istemleri, 31.1.2013 günlü, E. 2011/45, K. 2013/24 sayılı kararla reddedildiğinden, bu bende, cümlelere ve ibarelere ilişkin yürürlüğün durdurulması isteminin REDDİNE,

B) 6. maddesinin (4) numaralı fıkrasının birinci ve son cümleleri hakkında, 31.1.2013 günlü, E. 2011/45, K. 2013/24 sayılı kararla karar verilmesine yer olmadığına karar verildiğinden, bu cümlelere ilişkin yürürlüğün durdurulması istemi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,

31.1.2013 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

VI- SONUÇ

17.2.2011 günlü, 6114 sayılı Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un;

A) 1- 3. maddesinin;

a- (3) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin, "*Yükseköğretim kurumları ve Yükseköğretim Kurulu*" yönlerinden,

b- (4) numaralı fıkrasının son cümlesinin,

2- 4. maddesinin;

a- (2) numaralı fıkrasında yer alan *"müşterek kararname."* ibaresinin,

b- (11) numaralı fıkrasının (f) bendinde yer alan *"Bakanlar Kuruluna."* ibaresinin,

3- 5. maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan *"Bakanlar Kurulu."* ibaresinin,

4- 6. maddesinin;

a- (2) numaralı fıkrasının birinci cümlesinin,

b- (14) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan *"hizmet bedeli."* ibaresinin,

c- (16) numaralı fıkrasının (a) bendinin,

5- 9. maddesinin (1) numaralı fıkrasının son cümlesinde yer alan *"Bakanlar Kurulunun."* ibaresinin,

6- 14. maddesiyle değiştirilen, 25.4.2001 günlü, 4652 sayılı Polis Yüksek Öğretim Kanunu'nun;

a- 10. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan *".lise ve dengi okulları bitirenler."* ibaresinin,

b- 15. maddesinin birinci fıkrasında yer alan *".lise ve dengi okulları bitirenler."* ibaresinin,

7- Geçici 1. maddesinin (2) numaralı fıkrasının ikinci cümlesinin,

Anayasa'ya aykırı olmadığına ve bu bende, cümlelere ve ibarelere ilişkin iptal isteminin REDDİNE,

B) 6. maddesinin (4) numaralı fıkrasının birinci ve son cümleleri, 11.10.2011 günlü, 666 sayılı Kamu Görevlilerinin Mali Haklarının Düzenlenmesi Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname'nin 1. maddesiyle yürürlükten kaldırıldığından, konusu kalmayan bu cümlelere ilişkin iptal istemi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA,

31.1.2013 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan

Başkanvekili

Başkanvekili

Haşim KILIÇ

Serruh KALELİ

Alparslan ALTAN

Üye

Mehmet ERTEN

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye

Recep KÖMÜRCÜ

Üye

Burhan ÜSTÜN

Üye

Engin YILDIRIM

Üye

Nuri NECİPOĞLU

Üye

Hicabi DURSUN

Üye

Celal Mümtaz AKINCI

Üye

Erdal TERCAN

Üye

Muammer TOPAL

Üye

Zühtü ARSLAN